

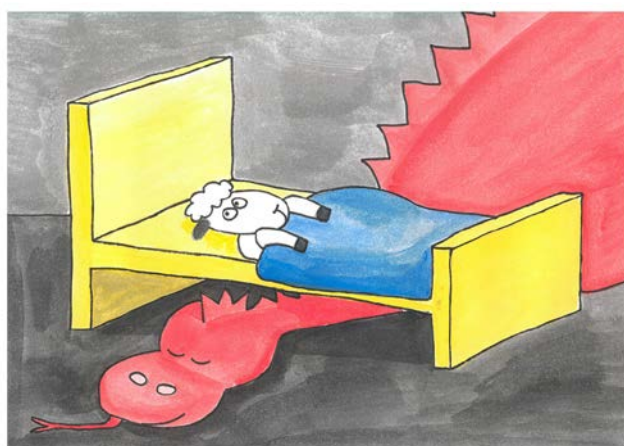
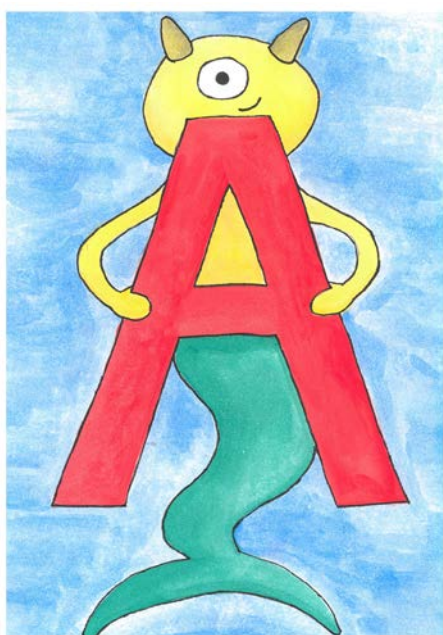
Creatieve lesideeën Kinderboekenweek 2017

Griezen!

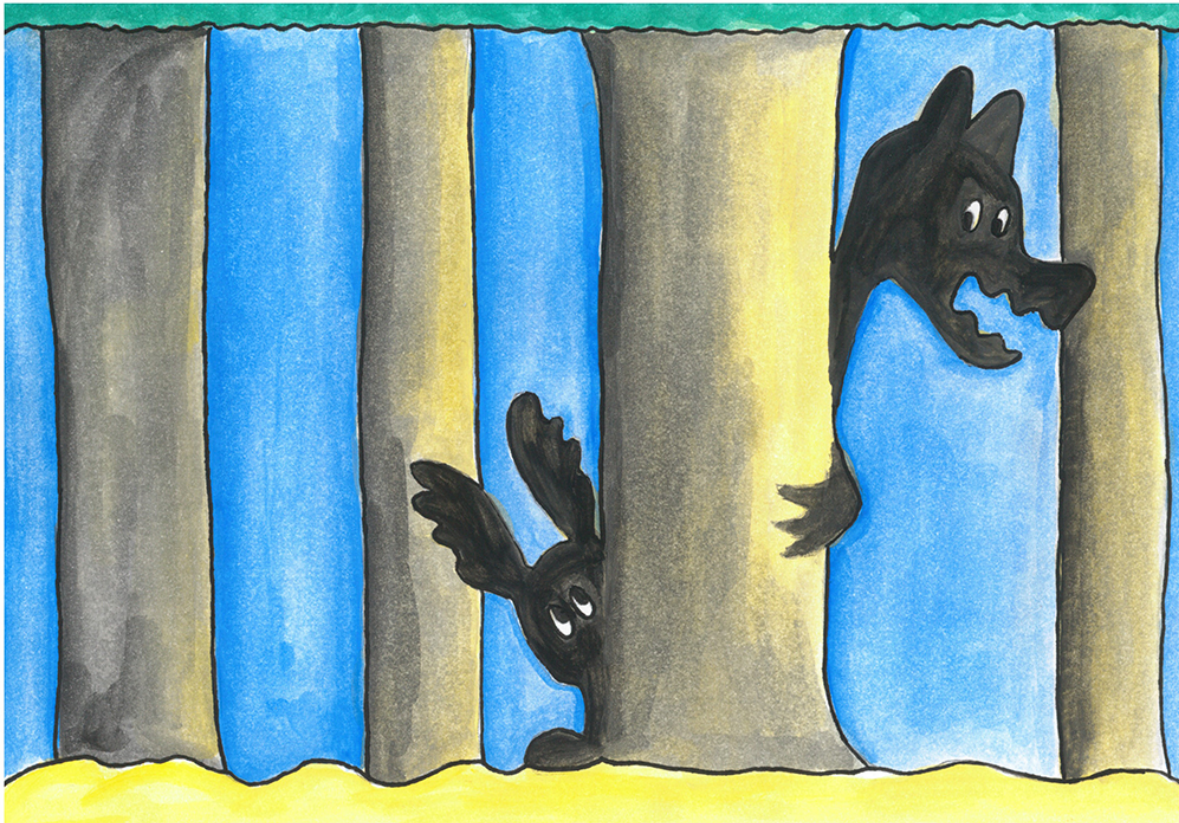
De 63^e Kinderboekenweek – 4 tot en met 15 oktober 2017 – staat in het teken van *Griezen!*

Kunstgebouw biedt een aantal creatieve lesideeën aan om met dit thema aan de slag te gaan. Bij elke les staan suggesties voor kinderboeken, gedichten of liedjes die goed bij het onderwerp aansluiten.

De leerkracht kan ook met eigen materiaal werken.

Spannende geluidenbos | groep 1 en 2

In het Wilde Woeste Woud loop je langs allerlei wilde woeste dingen. Alles klinkt spannend en anders. Hoe klinkt iets spannends? Hoe maak je een spannend geluid met je stem, je lijf of met een instrument? De leerlingen onderzoeken hoe spannende geluiden klinken. Samen maken ze een spannende geluidenbos.

Suggesties kinderboeken

Bang Mannetje van Mathilde Stein en Mies van Hout (2005)

De Gruffalo van Julia Donaldson en Axel Scheffer (1999)

Donker is de nacht van Dorothée de Monfreid (2007)

Gedicht *Het spook spaghetti* van Nannie Kuiper

Gedicht *De wim-wam reus* van Annie M.G. Schmidt

(Tip: *De wim-wam reus* staat op de cd *De leukste liedjes van Annie M.G. Schmidt* van VOF De Kunst)

Tijd

40 minuten

Ruimte

Speellokaal

Nodig

Verschillende muziekinstrumentjes en voorwerpen om spannende geluiden mee te maken, zoals papier, plastic zakjes, bubbeltjesplastic, steentjes in een bakje, een fietspomp, een rasp, een sleutelbos, knikkers in een plastic fles, rammelende kopjes op een dienblad en takjes uit de tuin. Een groot vel papier en een stift.

Vorbereiding

Kies een verhaal of gedicht uit waar een spannend bos in voor komt. Leg de instrumenten en andere voorwerpen klaar in de kring.

Aan de slag

Stap 1. De leerlingen zitten in een kring in het speellokaal. Lees het verhaal of gedicht voor. Leg de nadruk op geluiden die je in het spannende bos hoort. Bedenk samen met de leerlingen hoe deze geluiden kunnen klinken: hard of zacht, hoog of laag, lang of kort?

Stap 2. Bespreek wat voor spannende dingen er in het bos kunnen zijn: wilde dieren (welke?), enge bomen (hoe zien die eruit?), andere dingen... Teken er een aantal op het grote vel papier.

Stap 3. Bespreek spannende geluiden. Waarom klinkt iets spannend (een vreemd geluid dat je niet verwacht)? Wie kan een heel spannend geluid maken met zijn stem? Reik zelf ook spannende geluiden aan: Wie kan er sissen? Kun je dat heel lang? Of heel zacht? Heel spannend of grappig? Wijs een tekening op het papier aan van een spannend ding uit het bos. Laat een aantal leerlingen een bijpassend geluid maken met hun stem of lichaam en kies met elkaar welk geluid er het beste bij past. Maak zo bij verschillende tekeningen een spannend geluid.

Stap 4. Herhaal *Stap 3*, maar maak nu gebruik van de verschillende instrumenten en voorwerpen die u heeft klaargelegd. De instrumenten kunnen ook op andere manieren gebruikt worden dan gewoonlijk: sla eens op de rand van een trom, of wrijf met nagels over het vel...

Stap 5. De leerlingen zitten verspreid in het speellokaal. Ze zijn bomen of beesten in het Wilde Woeste Woud. Iedere leerling kiest een eigen spannend geluid dat hij met zijn stem, lichaam of instrument maakt. Loop nu rustig langs. Wanneer u voor een leerling staat, maakt deze zijn spannende geluid, wanneer u weer wegloopt, is het weer stil. Loop verschillende routes. Varieer door nu eens langzaam, dan weer snel te lopen. Ook leerlingen kunnen door het bos lopen. Wanneer meer leerlingen tegelijk lopen, moet de rest goed opletten. Zo klinken ook meer geluiden tegelijk.

Extra: Spannende geluidentafel

Besteed elke dag even aandacht aan 'spannende geluiden'. Wie heeft er vandaag een spannend geluid gehoord? Kun je dat ook zelf nadoen? De leerlingen zoeken naar voorwerpen die een spannend geluid maken en verzamelen die op een 'spannende geluidentafel'.

★Tip

Is er een centrale afsluiting van de Kinderboekenweek op school? Presenteer het spannende geluidenbos (stap 5)!

Monsterbehang | groep 3 en 4

In het donker lijkt alles een beetje anders. Een hoopje kleren lijkt een beest en de bloemen op het behang lijken ogen. De leerlingen maken monsterbehang. Dat behang komt in een kijkdoos van hun slaapkamer bij nacht.

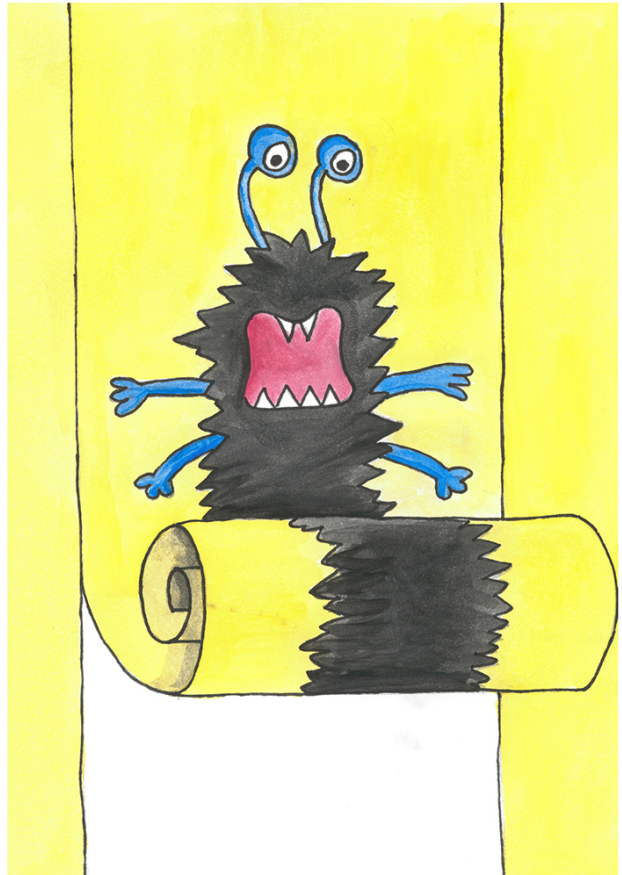
Suggesties kinderboeken

Gedicht *Monster* uit *In je hoofd kun je alles* van Theo Olthuis (2007)

De GVR (het hoofdstuk over de Bloedbottelaar) van Roald Dahl (1982)

Gedicht *De blauwbilgorgel* van C. Buddingh'
Er ligt een krokodil onder mijn bed van Ingrid en Dieter Schubert (1980)

(Tip: de *Griezel Cd* van VOF De Kunst bevat liedjes die goed passen bij deze opdracht, zoals *Monsters te koop*)

Tijd

50 minuten

Ruimte

Klaslokaal

Nodig

Voor elke leerling een doos met een deksel, bijvoorbeeld een schoendoos. Papier om op te tekenen, een zwarte viltstift of een tekenpotlood. Lijm, scharen, papier/karton en restjes stof om het interieur van de doos te maken. Doorschijnend blauw papier (dit wordt geplakt over de gaten in de deksel van de doos).

Vorbereiding

Kies een verhaal, gedicht of liedje uit over monsters. Vraag de leerlingen om een (schoenen)doos mee te nemen.

Aan de slag

Stap 1. Lees een verhaal of gedicht voor over monsters, of laat een liedje horen. Bespreek het volgende met de groep. Wie van de leerlingen heeft wel eens een monster gezien? Buiten of ook in je slaapkamer? Hoe zien monsters er eigenlijk uit?

Stap 2. De leerlingen tekenen monsters met tekenpotlood of met zwarte viltstift. Stimuleer ze om verschillende monsters te maken: eentje met grote tanden, eentje met zes ogen, eentje met lange haren et cetera. De tekeningen worden later gebruikt als behangpapier in de kijkdoos. Op drie zijden van de kijkdoos komen de tekeningen met monsterbehang. Laat de monsters daarom niet te klein tekenen.

Stap 3. De leerlingen plakken het behang met de monsters op drie wanden van de kijkdoos.

Stap 4. In de kijkdoos plaatsen de leerlingen een bed. Ze maken dit zelf van papier of een kartonnen doosje. Op het bed leggen ze een dekbed van restjes stof. De vloer van de kijkdoos kan worden beplakt met papier, restjes stof, enzovoort. Laat de leerlingen hun kamertje zo mooi mogelijk maken.

Stap 5. De leerlingen maken kleine gaten in de deksel van de doos waar ze het blauwe doorschijnende papier tegenaan plakken. Aan de voorkant van de doos zit een klein kijkgat waardoor je naar binnen kan kijken.

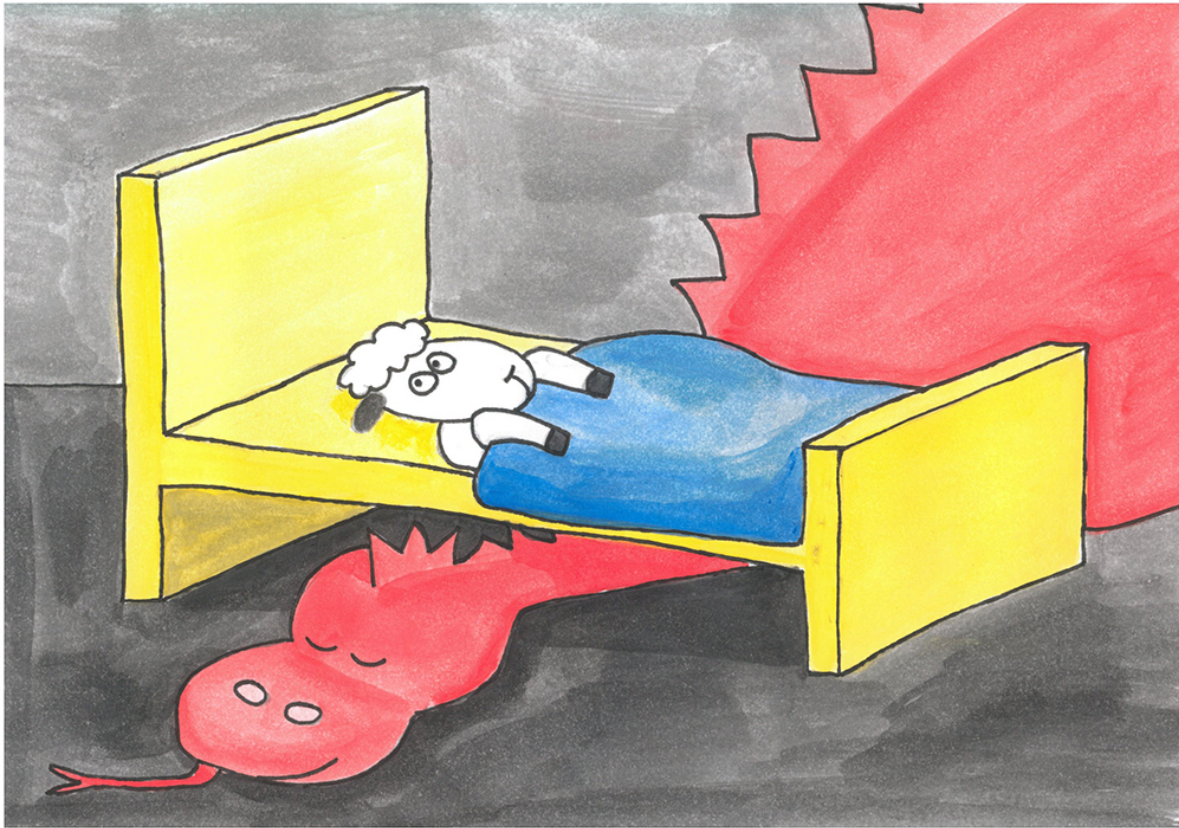
Presentatie

Stel de kijkdozen mooi op en bekijk ze met de groep. Laat elke leerling iets vertellen over de monsters die hij gemaakt heeft. Stimuleer de leerlingen om te reageren op elkaars werk.

★Tip

Is er een centrale afsluiting van de Kinderboekenweek op school? Maak foto's van de kijkdozen en presenteer deze op het digibord terwijl u (of de leerlingen) het spannende fragment of gedicht voorleest of het liedje laat horen.

Lieve griezel | groep 5 en 6

Een dier dat overdag zo aardig lijkt, kan 's nachts angst oproepen. De leerlingen maken van klei kleine bedjes met dekens en een kussen. Voor in het bed maken de leerlingen een aardig dier dat over je waakt en zorgt dat je je prettig voelt. Onder het bed komt een dier (het mag ook een fantasiedier zijn) waar je 's nachts bang voor bent.

Suggesties kinderboeken

Gedicht *Een krokodil* van Hanna Johansson, uit *Al mijn later is met jou* van Edward van de Vendel en Rotraut Susanne Berner (2004)

Gedicht *Bang zijn in het donker* van Valentine Kalwij uit *Als je goed om je heen kijkt zie je dat alles gekleurd is* van Tine van Buul en Bianca Stigter

De Griezels (hoofdstuk De Kikker) van Roald Dahl (1980)

(Tip: de *Griezel Cd* van VOF De Kunst bevat liedjes die goed passen bij deze opdracht, zoals 's Nachts is alles anders en Krokodil in bed)

Tijd

50 minuten

Ruimte

Klaslokaal

Nodig

Klei, onderleggers, kleigereedschap en rollers.

Vorbereiding

Kies een gedicht, liedje of fragment uit een kinderboek dat aansluit bij bang zijn in het donker. Leg de kleimaterialen klaar.

Aan de slag

Stap 1. Lees een verhaal of gedicht voor over bang zijn in het donker, of laat een liedje horen. Wie heeft er wel eens onder het bed gekeken of daar een eng beest of een monster onder zat? Wat deed je? Durfde je je bed uit? Hoe deed je dat?

Stap 2. De leerlingen denken na over een aardig dier en een dier dat hen angst inboezemt en vertellen hierover aan elkaar. Hoe ziet het enge dier of monster eruit? Hoe ziet een aardig dier eruit en hoe komt het dat je je daar veilig bij voelt? Zet kenmerken en snelle tekeningetjes van enge en lieve dieren op het bod, zoals: zacht vel, kleine oortjes, grote tanden, een gemene bek, een voelsprietje.

Stap 3. Iedere leerling maakt twee dieren; één voor in je bed en één voor onder je bed. Geef iedere leerling twee rolletjes klei. Er hoeven alleen koppen en staarten gemaakt te worden. De rest van het dier ligt onder het bed of onder de dekens. Laat hen steeds weer terugdenken aan wat ze in de vorige stap aan kenmerken bedacht hebben.

Stap 4. De leerlingen maken een bedje van klei. Hiervoor gebruiken ze drie plakken: voor de voorkant (hoog), de achterkant (laag) en de bodem van het bed. Ze roeren een beetje klei met water tot modder en plakken hiermee de delen aan elkaar. Van een andere kleur klei, of van een lapje stof, maken ze het dekentje.

Stap 5. Leg de dieren in en onder het bed. Laat de werkstukken drogen in het klaslokaal, maar niet in de zon.

Presentatie

Stel de bedjes mooi op en bekijk ze met de groep. Laat elke leerling iets vertellen over de dieren die hij gemaakt heeft. Stimuleer de leerlingen om te reageren op elkaars werk.

★Tip

Is er een centrale afsluiting van de Kinderboekenweek op school? Maak foto's van de werkstukken en presenteer deze op het digibord terwijl u (of de leerlingen) het spannende fragment of gedicht voorleest of het liedje laat horen.

Fabeldieren | groep 7 en 8

Eenhoorns, zeemeerminnen, weerwolven, draken en cyclopen. Niemand heeft ze ooit gezien. Toch wist vroeger iedereen hoe ze eruit zagen. Fabeldieren bestonden in schilderijen, tekeningen en spannende verhalen. De leerlingen verzinnen zelf een fabeldier en bedenken hier een omgeving bij. Dit verwerken ze in een ontwerp voor een miniatuur: dat is een illustratie die in Middeleeuwse boeken werd gebruikt.

Suggesties kinderboeken

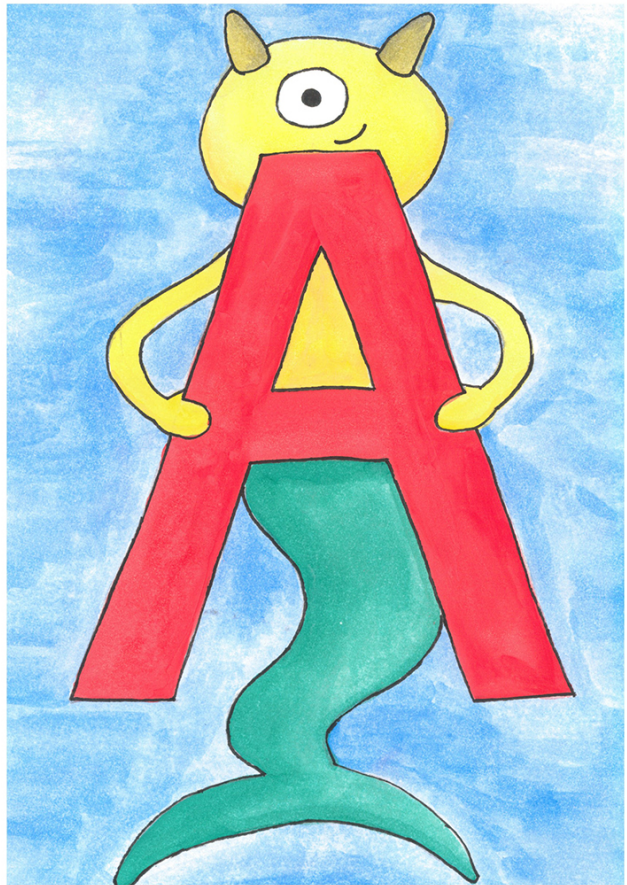
Fabeldieren en waar ze te vinden van J.K.

Rowling (2017)

De griffioen uit Magische Dieren, rare dieren van Nergens van Frans van der Helm (2005)

De avonturen van Alice in Wonderland

(hoofdstuk 9 met de Griffioen en de Soepschildpad) van Lewis Carroll (1865)

Tijd

60 minuten

Ruimte

Klaslokaal

Nodig

- A4-tekenpapier en potloden
- Dik schilder- of tekenpapier, maximaal A5-formaat
- Plakkaatverf met als extra goud en zilver en witte (acryl-)verf
- Goede penselen waar dun mee gewerkt kan worden
- Pen en inkt, of vulpen met bruine inktvulling
- Afbeeldingen van fabeldieren en een voorbeeld van een oude miniatuur

Vorbereiding

Kies een fragment uit een kinderboek over fabeldieren. Zoek op internet afbeeldingen van fabeldieren en een voorbeeld van een oude miniatuur.

Aan de slag

Stap 1. Lees het gekozen fragment over een fabeldier voor. Vraag de leerlingen rustig naar de tekst te luisteren en zichzelf voor te stellen hoe dit dier eruit ziet. Benadruk daarbij dat niemand deze dieren ooit heeft gezien.

Stap 2. Laat de leerlingen het fabeldier uit het verhaal tekenen op een A4'tje terwijl het verhaal nog een keer wordt voorgelezen. De leerlingen kunnen zo nodig vragen een onderdeel nog eens voor te lezen terwijl ze aan het tekenen zijn. Hang alle tekeningen op. Bekijk met elkaar de verschillende manieren waarop het dier is getekend en inventariseer opvallende overeenkomsten en verschillen.

Stap 3. Geef iedereen een A5-vel teken- of schilderpapier. Het oppervlak van de miniatuur wordt maximaal 7 x 7 centimeter. Met potlood kan een kader getekend worden. Bekijk samen met de leerlingen een oude miniatuur. De leerlingen verzinnen nu zelf een (griezelig) fabeldier, bedenken een omgeving erbij (dag of nacht) en een attribuut dat bij dit dier hoort en verwerken dit met potlood in een ontwerp voor een miniatuur.

Stap 4. Het ontwerp wordt geschilderd. Goud- en zilververf kunnen erop aangebracht worden als het schilderwerk droog is. Gebruik onder de goud- en zilverlaag een beetje witte acrylverf als onderlaag, dan pakt het beter. De middeleeuwse (onleesbare) tekst wordt met (vul)pen en inkt rondom de miniatuur aangebracht. Bedenk mooie hoofdletters zoals in Middeleeuwse boeken. Vreemde lettertekens kunnen van de computer gehaald worden en met pen en inkt nageschreven in het fantasieschrift rondom de miniatuur. Breng de tekst pas aan wanneer het schilderwerk droog en af is.

Presentatie

Stel de miniaturen mooi op en bekijk ze met de groep. Laat elke leerling iets vertellen over de miniatuur met het fabeldier dat hij gemaakt heeft. Stimuleer de leerlingen om te reageren op elkaars werk.

★Tip

Is er een centrale afsluiting van de Kinderboekenweek op school? Maak foto's van de werkstukken en presenteer deze op het digibord terwijl u (of de leerlingen) het gekozen fragment voorleest.